

PREVENCIA CHOROB V CHOVE HOLUBOV

Prevenicia chorôb v chovoch zvierat je jedna z najdôležitejších činností chovateľa s cieľom dosiahnutia čo najlepších výsledkov. Už v 2. storočí p.n.l. v „Klasickej knihe vnútorného lekárstva Žltého cisára“ sa píše: „*Lekár, ktorý lieči chorobu až potom keď už vypukla, je priemerný lekár... Lekár, ktorý lieči chorobu skôr ako vypukne je vynikajúci lekár.*“ Prevenciu chorôb v chove zvierat si musí robiť každý chovateľ sám. Pričom dôraz by mal byť kladený na **správne zoohygienické, technologické podmienky a kvalitné kŕmenie** vhodné pre daný druh a kategóriu zvierat. U pôvodných – primitívnych plemien zvierat to často postačí, ale u dnešných prešľachtených plemien a pri súčasnej vysokej chemickej záťaži prostredia, zmenenej kvalite potravy - prítomnosti mnohých cudzorodých látok, je potrebné v určitých obdobiach podporiť zdravie aj úžitkovosť zvierat. Na to slúžia veterinárne prípravky, ktoré obsahujú rastlinné produkty alebo sú na báze prebiotík, probiotík a vitamínov, ktoré nemajú žiadne vedľajšie negatívne účinky na organizmus zvierat. Je veľmi nesprávne, keď chovatelia na prevenciu chorôb používajú lieky ako sú antibiotiká, chemoterapeutiká, antikokcidiká, hormóny a pod., lebo veľakrát ich neopodstatneným použitím zvieratám viac uškodia. Podávanie liekov má určiť vždy len veterinárny lekár a po ich použití je potrebné zregenerovať hlavne funkcie tráviaceho traktu, pečene a obličiek!

Na pomoc chovateľom sme vypracovali program – odporúčania na používanie veterinárnych prípravkov v chove holubov na podporu zdravia zvierat a výkonnosti v jednotlivých fázach života:

Pred chovnou sezónou zvieratá vybrané na chov je potrebné odčerviť a urobiť dôkladnú asanáciu chovných priestorov a okolia. Vakcínať proti paramyxovírusovej a podľa nákazovej situácie aj proti herpesvírusovej infekcii inaktivovanou vakcínou.

Pri prevencii hnačkových ochorení sa odporúča podávať probiotický prípravok **PROPOUL**, ktorý svojím pôsobením potláča množenie choroboplodných zárodkov v črevách zvierat a podporuje množenie prirodzenej – zdravej črevnej mikroflóry. Zároveň má pozitívny vplyv na celkovú odolnosť, kondíciu a zdravie zvierat. Prípravok **CITROENZYMIX** podporuje trávenie, pôsobí tiež ako okysel'ovadlo, odporúča sa podávať pri každej zmene krmiva, pri hnačkách aj pri zistení krvi v truse. Podávanie prípravku **Humac Natur** pôsobí detoxikačne a podporuje celkové zdravie a úžitkovosť zvierat.

Ako prvá pomoc pri výskyte hnačky v chove sa odporúča podať prípravok **CARBO fito** do krmiva. Tento prípravok pomáha pri väčšine hnačiek spôsobených dieteticky, vírusmi, baktériami aj plesňami. Zároveň sa odporúča dočasná diéta a zmena krmiva. Antibiotiká sa môžu podať až po určení diagnózy, že ide o hnačku spôsobenú patogénnymi baktériami a podľa citlivosti toho patogéna, ktorý hnačku spôsobil. Podanie antibiotík odporučí veterinárny lekár.

Prípravky **NEFROVET, SILIVET, CARNIFARM** sa odporúča podávať v chove pulzne, podľa potreby a aktuálneho zdravotného stavu zvierat. Tieto prípravky podporujú činnosť pečene a obličiek, zvyšujú celkovú odolnosť a kondíciu zvierat.

Pred začatím hniezdenia je dobré podporiť imunitu holubov podaním vitamínov A, D, E, C, **AMINOVIT**, prípravku **SILIVET**, ktorý regeneruje pečene bunky poškodené rôznymi toxínmi, antibiotikami, ťažkými kovmi a inými cudzorodými látkami s ktorými vtáky môžu prísť do styku a konzumovať ich. Zaťažená pečeň negatívne vplyva na celkovú kondíciu a životaschopnosť zvierat. Prípravok **NEFROVET** regeneruje obličky a podporuje činnosť pečene, pomáha organizmu vylúčiť toxíny, ale aj baktérie, vírusy a plesne. Probiotické prípravky **PROPOUL, AVIBION** podporujú tráviace procesy zvyšujú tiež celkovú odolnosť zvierat.

Počas hniezdenia, kŕmenia a rastu mláďat je vhodné podávanie prípravku **CARNIFARM**, ktorý podporuje a reguluje premenu energie v pečeni – tieto metabolické procesy sú v období hniezdenia, odchovu a rastu mláďat veľmi zaťažené, preto je potrebné ich podporiť. Probiotikum **PROPOUL** podporuje celkovú odolnosť a životaschopnosť dospelých holubov aj ich mláďat. Prospešná mikroflóra obsiahnutá v prípravku napomáha tráveniu krmiva už v hrvoli, chráni zvieratá pred infekciou salmonelami, *E.coli*, klostrídiami a inou oportunnou mikroflórou. V období, keď mláďatá už začínajú sami prijímať potravu sa odporúča podávať v pitnej vode prípravok **CITROENZYMIX** na prevenciu kokcidiózy. **AMINOVIT** podporuje rast a odolnosť zvierat.

Letová sezóna

Preventívne podávanie antibiotík zvieratá oslabuje, robí ich náchylnejšími na vírusové a plesňové ochorenia. Miesto antibiotík sa odporúča pulzne podávať probiotický prípravok **PROPOUL** a prípravok **NEFROVET a SILIVET**. Prípravok **CARNIFARM** podporuje spaľovanie tukov

v pečeni a výrobu energie, ktorá je potrebná pri zvýšenej telesnej záťaži, zároveň chráni organizmus pred prehriatím. Prípravok **ENERGAL** podporuje výdrž holubov počas letov.

Dlhodobé podávanie vysokých dávok umelých vitamínov tiež oslabuje organizmus zvierat, preto sa odporúča podávať vitamíny hlavne v prirodzenej forme alebo spolu. Vitamínové prípravky s obsahom čistých foriem synteticky vyrobených vitamínov sa odporúča podávať len občas v čase potreby. Prípravok **KOLUMBIN** obsahuje aj prírodné vitamíny a grit. Tento prípravok sa môže holubom predkladať denne alebo pulzne podľa chuti.

Na prevenciu parazitárnych ochorení možno použiť aj domáce prostriedky ako podrvený cesnak, prípadne semená tekvice. V prevencii parazitárnych ochorení je veľmi dôležitá pravidelná asanácia chovných zariadení mechanickým vyčistením, dezinfikovaním aj dezinfekciou. Ako prevencia a liečba pri napadnutí vonkajšími parazitmi, ako sú švoly, čmelíky a perožrúty odporúčame použiť ekologický prípravok **EKOSIP**. Odolnosť voči napadnutiu vonkajšími parazitami podporujú vitamíny B skupiny **Vitamín B-komplex, Vitamín H**.

Prevencia a podpora liečby respiračných ochorení je zložená na dôslednej zoohygiene chovu, karanténe novoprikúpených zvierat a zvierat po návrate z výstav, letov a pod.

Vakcinácia proti paramyxovírusom sa robí u mláďat od 3. týždňa veku, dospelé holuby sa vakcínujú 1 krát ročne. Choré zvieratá je potrebné izolovať, určiť diagnózu – príčinu ochorenia a liečiť podľa výsledku diagnózy, urobiť preventívne opatrenia v chove. Preventívne, pri klinických príznakoch choroby alebo na podporu liečby a po liečbe je vhodné podávanie podporných prípravkov: **NEFROVET, KOLUMBIN, PROPOUL, MENTOVET, Vitamín A, vit. C, SILIVET, AMINOVIT**.

Prevencia salmonelových infekcií je založená na podpore špecifickej imunity pomocou vakcíny a využitiu probiotickej mikroflóry na zabránenie uchytenia sa salmonel v organizme holubov. Správne použitie vakcíny **SALGEN** a prípravku **PROPOUL** v prevencii salmonelovej infekcie holubov:

- holúbätá vakcinovať hneď po vyliahnutí vakcínou SALGEN do zobáka
- 3. až 5. deň po vyliahnutí podávať holúbätám prípravok PROPOUL (0,05 g / ks), prípravok je vhodné dávať do krmiva rodičom, ktorí krmia holúbätá
- 7. deň po vyliahnutí revakcinovať vakcínou SALGEN do zobáka
- od 9. dňa pokračovať v podávaní prípravku PROPOUL (0,1 – 0,05 g /ks) do 14. až 20. dňa veku

Preventívne ani liečebné podanie antibiotík je nežiadúce, nakoľko salmonely prežívajú vo vnútri buniek zvierat, kde ich podávané antibiotiká nezabijú, ale naopak - antibiotiká zničia zdravú črevnú mikroflóru, ktorá chráni zviera pred spätnou infekciou salmonelami!

Prevencia trichomonózy holubov. Trichomonády (*T. columbae*, *T. gallinae*) sú bičíkovce, ktoré parazitujú v zobákovvej dutine a v pažeráku holubov, moriek, kurčiat, divo žijúcich vtákov. Postihnutá býva aj pečeň a čreva. Zdrojom nákazy sú dospelé jedince, ktoré infikujú mláďatá priamo pri kŕmení hrvoľovým mliekom, alebo kontaminujú krmivo a vodu. Prevencia tohto ochorenia je v pravidelnej asanácii chovu, v dodržiavaní správnej zoohygieny, denného režimu a karantény. Veľmi dôležitá je podpora a udržiavanie dobrej kondície a celkovej odolnosti zvierat v chove, **nakoľko zdravé zvieratá so zdravou pečeňou a obličkami s dobrým trávením sú odolné aj proti tomuto ochoreniu.**

Prevencia: v čase kŕmenia mláďat podávať probiotiká (**PROPOUL, AVIBION**), **Vitamín A**, keď mláďatá začínajú piť a prijímať krmivo podávať do pitnej vody **CITROENZYMIX** v dávke 1 ml na 1 až 1,5 litra vody. Jedince, u ktorých prevencia choroby je založená len na vyššie uvedených prírodných látkach a nedostávajú proti chorobe chemické lieky, ľahšie získavajú odolnosť - imunitu voči trichomonádám, a tým nie sú takým zdrojom nákazy pre mladé vnímavé zvieratá ako zvieratá stále preliečované chemoterapeutikami a antibiotikami.

Viacročné skúsenosti chovateľov s používaním vyššie uvedených prípravkov v systéme, ktorý si zostavili chovatelia sami pre potreby svojho chovu poukazujú na to, že sa zlepšil celkový zdravotný stav ich holubov, zvýšil sa počet odchovaných životaschopných mláďat, zlepšila sa kondícia a výkonnosť ich zvierat.